

SIGØJNERFORSKEREN OG DEMETER-FAMILIEN

Familien Demeter, som rejste rundt i Danmark for ca. 100 år siden, er blandt de bedst beskrevne roma-familier takket været forskeren Johan Meyer Miskow, som rejste rundt med familien og beskrev familiens ofte hårde tilværelse.

Johan Meyer Miskow (1862-1937) var ansat ved Den Antropologiske Komité i årene 1908-1912 og forskede romaerne, deres skikke, kultur og adfærd.

Han fulgte bl.a. familien Demeter, som kom fra Norge til Danmark i 1911.

Det var dog ikke første gang, familien havde været i Danmark. Otte år forinden havde familien rejst rundt i landet men var da blevet udvist som et resultat af Fremmedloven fra 1875. Men i 1911 vendte familien atter tilbage.

Familien Demeters hovedgesjæft var hestehandel, men det var ikke en så god forretning for familien, da hestene, som de solgte, oftest var i dårlig stand.

Derfor ernærede familien sig også ved dans, musik og teater. Familiens overhoved, Johan Demeter, døde i 1908, og derefter overtog hans kone Rebekka posten.

*Sigøjnerforskeren
Johan Miskow og
Demeter-familien.
Foto: Københavns
Museum.*

Arbejdsdelingen mellem mænd og kvinder

Der var en tydelig fordeling af det daglige arbejde mellem mænd og kvinder i familien, som har medvirket til at organisere familiens dagligdag. Efter at have tilbagelagt lange strækninger på landevejene, var det kvindernes arbejde at slå de primitive telte op. Teltene blev dækket med strå, og der blev tændt et bål med det formål at opvarme teltet og tilberede mad. Imens kvinderne var ansvarlige for indkøb, madlavning og børnepasning, brugte mændene det meste af dagen på forretninger. Hvad angik rapseri i familien fandt det sjældent sted. Kun Rebekkas svigerdatter, Babi, stjal en høne og lidt brænde i ny og næ til Rebekkas store skuffelse, som ellers ikke ønskede nogen konflikt med det omgivende samfund.

Fordømmelsen fra det bosatte samfund

Det var en kendsgerning, at det omgivende samfund så ned på romaerne, fordi de var fattige, og fordi de bevidst levede udenfor samfundets normer og regelsæt. Ifølge Miskow levede romaerne ikke efter samfundets retningslinjer, fordi de ikke tilhørte: *"... noget Samfund uden deres egen Stammes og kunde følgelig ikke have Moral og Retsbegreber fælles med de bosiddende folk."*

I en periode rejste Miskow rundt med familien Demeter i Sverige og var vidne til, hvordan det etablerede samfund afviste og fordømte deres færden. Adskillige gange blev familien afvist på hoteller, og de havde svært ved at finde en lejrplads, hvor de måtte slå sig ned. Ifølge Miskow satte sådanne handlinger sine spor på familien.

I 1913 blev familien Demeter definitivt udvist fra Danmark, hvorefter de rejste tilbage til Norge.